

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1523/2565

นาย อ.โจทก์ นางสาว อ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 521, ป.พ.พ. มาตรา 1356, ป.พ.พ. มาตรา 797, ป.พ.พ. มาตรา 155, ป.ที่ดิน มาตรา 86

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้โจทก์จะประกาศด้วยวาจาในวันแต่งงานกันตามประเพณีว่าจะซื้อที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่จำเลยแต่ตามพฤติการณ์หลังจากโจทก์จำเลยสมรสกันตามประเพณีแล้ว จำเลยไปอยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์ที่ประเทศสวีเดน และร่วมกันทำธุรกิจร้านอาหารโดยใช้ชื่อของจำเลยว่าเป็นบริษัท อ. ต่อมาได้จดทะเบียนสมรสกันที่ประเทศสวีเดนโดยมีข้อตกลงเป็นสัญญาก่อนสมรสว่า บริษัทดังกล่าวเป็นสินส่วนตัวของโจทก์ ประกอบกับโจทก์โอนเงิน 2,300,000 บาท จากประเทศสวีเดนเข้าบัญชีธนาคารของบริษัท บ. ที่ประเทศไทย เพื่อนำไปชำระค่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทแล้วบริษัท บ. ถอนเงินนำเงินไปจ่ายให้แก่ผู้ขายที่ดินและบ้านพิพาทโดยตรงไม่ผ่านจำเลย เมื่อจำต้องให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่เพียงผู้เดียว โจทก์จึงให้จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ 2,400,000 บาท โดยโจทก์ยึดถือโฉนดที่ดินไว้ และจดทะเบียนให้โจทก์มีสิทธิเหนือพื้นดินไม่มีค่าตอบแทนตลอดชีวิต จึงไม่น่าเชื่อว่าโจทก์จะซื้อที่ดินและบ้านพิพาทเพื่อเป็นสินสอดแก่จำเลยหรือการให้โดยเสน่หา ที่ดินและบ้านพิพาทจึงมิใช่สินสอดหรือเป็นการให้โดยเสน่หาตาม ป.พ.พ. มาตรา 521 และมาตรา 1437 แต่การที่โจทก์นำเงินที่จำเลยมีส่วนในการทำมาหาได้ร่วมกันจากการประกอบธุรกิจร้านอาหารดังกล่าวระหว่างเป็นสามีภรรยา กับโจทก์ไปซื้อที่ดินและบ้านพิพาทก่อนจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายแห่งประเทศสวีเดน จำเลยจึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินและบ้านพิพาททั้งหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1356 และมาตรา 1357 การที่โจทก์ยอมให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านพิพาทแต่เพียงผู้เดียวเนื่องเพราะโจทก์เป็นบุคคลต่างด้าวไม่สามารถมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ตาม ป.ที่ดิน จึงจำต้องหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยใช้วิธีให้จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ กับจดทะเบียนให้โจทก์มีสิทธิเหนือพื้นดินไม่มีค่าตอบแทนตลอดชีวิต ทั้งโจทก์ยังยึดถือโฉนดที่ดินไว้ เพื่อเป็นการบังคับควบคุมมิให้จำเลยขายเบี่ยงบิดพลิ้วจำหน่ายโอนที่ดินและบ้านพิพาทแก่บุคคลอื่น นิติกรรมการกู้ยืมเงินจึงเป็นการแสดงเจตนาหลงโดยสมรู้และโจทก์จำเลยไม่สมัครใจให้ผูกพันกันอันเป็นนิติกรรมอำพราง นิติกรรมอันแท้จริงคือ โจทก์แต่งตั้งจำเลยเป็นตัวแทนซื้อและถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านพิพาทแทนโจทก์ทั้งหนึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 797 สัญญากู้ยืมเงินซึ่งเป็นนิติกรรมอำพรางย่อมตกเป็นโมฆะ ไม่อาจฟ้องร้องให้บังคับกันได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 155 วรรคหนึ่ง จึงต้องบังคับกันตามนิติกรรมที่แท้จริงตาม ป.พ.พ. ว่าด้วยเรื่องตัวแทน ชื่อขายกรรมสิทธิ์รวม และ ป.ที่ดิน มาตรา 86 และมาตรา 94 เรื่องการได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวและการจำหน่ายที่ดินที่คนต่างด้าวได้มาโดยมิได้รับอนุญาต ซึ่งโจทก์มิได้กล่าวในฟ้อง จำจะต้องไปว่ากล่าวเอาความแก่กันต่างหากจากคดีนี้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 4,920,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

อัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 2,400,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้องและคืนโฉนดที่ดินแก่จำเลย ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 2,400,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ 14 มีนาคม 2554 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ แต่ดอกเบี้ยคำนวณถึงวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 5 เมษายน 2561) ต้องไม่เกิน 2,520,000 บาท ตามที่โจทก์ขอ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ โดยได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลชั้นต้นและค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความว่า โจทก์เป็นชาวต่างชาติถือสัญชาติสวีเดน อยู่กินฉันสามีภรรยากับจำเลยซึ่งเป็นคนไทยตั้งแต่ต้นปี 2553 และแต่งงานกันตามประเพณีเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2553 โจทก์มอบเงินสดให้ 200,000 บาท โจทก์และจำเลยไปอยู่กินฉันสามีภรรยาและประกอบธุรกิจร้านอาหารที่ประเทศสวีเดน เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2554 โจทก์โอนเงิน 2,300,000 บาท จากประเทศสวีเดนเข้าบัญชีธนาคารของบริษัท อ. ที่ประเทศไทย เพื่อนำไปชำระค่าซื้อที่ดิน 2 แปลง พร้อมบ้านพิพาทอยู่อาศัยร่วมกันในประเทศไทย แล้วบริษัท อ. โดยนายพริเบน ถอนเงินนำเงินไปจ่ายให้แก่ผู้ชายที่ดินและบ้านพิพาท โดยโจทก์ให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และให้จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ 2,400,000 บาท โจทก์ยึดถือโฉนดที่ดินทั้ง 2 ฉบับ ไว้ กับจดทะเบียนให้โจทก์มีสิทธิเหนือพื้นดินไม่มีค่าตอบแทนตลอดชีวิต วันที่ 7 ธันวาคม 2557 โจทก์และจำเลยจดทะเบียนสมรสกันที่ประเทศสวีเดน และวันที่ 16 ธันวาคม 2559 โจทก์และจำเลยได้จดทะเบียนหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยากัน พิเคราะห์แล้ว คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ข้อแรกว่า สัญญากู้ยืมเงินเป็นนิติกรรมอำพรางการยกที่ดินและบ้านพิพาทให้จำเลยเป็นสินสอดหรือการให้โดยเสน่หาหรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์จะประกาศด้วยวาจาในวันแต่งงานกันตามประเพณีว่าจะซื้อที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่จำเลยดังที่จำเลยนำสืบ แต่ตามพฤติการณ์หลังจากโจทก์จำเลยสมรสกันตามประเพณีเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2553 แล้ว จำเลยไปอยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์ที่ประเทศสวีเดนและร่วมกันทำธุรกิจร้านอาหารโดยใช้ชื่อของจำเลย ว่า บริษัท ญ. ต่อมาวันที่ 7 ธันวาคม 2557 ได้จดทะเบียนสมรสกันที่ประเทศสวีเดนโดยมีข้อตกลงเป็นสัญญาก่อนสมรสว่าบริษัทดังกล่าวเป็นสินส่วนตัวของโจทก์ ประกอบกับโจทก์โอนเงิน 2,300,000 บาท จากประเทศสวีเดนเข้าบัญชีธนาคารของบริษัท อ. ที่ประเทศไทย เพื่อนำไปชำระค่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาท แล้วบริษัท อ. โดยนายพริเบน ถอนเงินนำเงินไปจ่ายให้แก่ผู้ชายที่ดินและบ้านพิพาทโดยตรงไม่ผ่านจำเลย เมื่อจำต้องให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่เพียงผู้เดียว โจทก์จึงให้จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ 2,400,000 บาท โดยโจทก์ยึดถือโฉนดที่ดินไว้ และจดทะเบียนให้โจทก์มีสิทธิเหนือพื้นดินไม่มีค่าตอบแทนตลอดชีวิต ดังนี้ บ่งชี้ชัดว่าโจทก์ไม่ต้องการให้จำเลยเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินใด ๆ ของโจทก์ จึงไม่น่าเชื่อว่าโจทก์จะซื้อที่ดินและบ้านพิพาทเพื่อเป็นสินสอดแก่จำเลยหรือการให้โดยเสน่หาตามที่จำเลยให้การและนำสืบ ที่ดินและบ้านพิพาทจึงมิใช่สินสอดหรือเป็นการให้โดยเสน่หาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 521 และมาตรา 1437 ถึงกระนั้นก็ตามการที่จำเลยอยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์และร่วมประกอบธุรกิจร้านอาหารที่ประเทศสวีเดน ถือได้ว่ามีส่วนในการทำมาหาได้ซึ่งเงินและทรัพย์สินร่วมกันระหว่างเป็นสามีภรรยากับโจทก์ และโจทก์นำเงินดังกล่าวไปซื้อที่ดินและบ้านพิพาทเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม

2554 ก่อนจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายแห่งประเทศสวีเดน จำเลยจึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินและบ้านพิพาทกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1356 และมาตรา 1357 การที่โจทก์ยอมให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านพิพาทแต่เพียงผู้เดียว น่าเชื่อว่าเนื่องเพราะโจทก์เป็นบุคคลต่างด้าวไม่สามารถมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงจำต้องหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยใช้วิธีให้จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ 2,400,000 บาท กับจดทะเบียนให้โจทก์มีสิทธิเหนือพื้นดินไม่มีค่าตอบแทนตลอดชีวิต ทั้งโจทก์ยังยึดถือโฉนดที่ดินไว้ เพื่อเป็นการบังคับควบคุมมิให้จำเลยขายเบี่ยงบิดพลิ้วจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินและบ้านพิพาทแก่บุคคลอื่น เยี่ยงนี้ นิติกรรมการกู้ยืมเงิน จึงเป็นการแสดงเจตนาหลอวงโดยสมรู้และโจทก์จำเลยไม่สมัครใจให้ผูกพันกันอันเป็นนิติกรรมอำพราง นิติกรรมอันแท้จริงคือ โจทก์แต่งตั้งจำเลยเป็นตัวแทนซื้อและถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านพิพาท แทนโจทก์กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 สัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นนิติกรรมอำพรางยอมตกเป็นโมฆะไม่อาจฟ้องร้องให้บังคับกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 155 วรรคหนึ่ง เช่นนี้จึงต้องบังคับกันตามนิติกรรมที่แท้จริงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องตัวแทน ซื้อขาย กรรมสิทธิ์รวม และประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 86 และมาตรา 94 เรื่องการได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวและการจำหน่ายที่ดินที่คนต่างด้าวได้มาโดยมิได้รับอนุญาต ซึ่งโจทก์มิได้กล่าวในฟ้อง จำจะต้องไปว่ากล่าวเอาความแก่กันต่างหากจากคดีนี้ กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ในประเด็นอื่นต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วิจิตร คล่องมีคุณ · ธนิต รัตนะผล · ปุณณะ จงนิมิตรสถาพร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1523/2565>